
Sny císařovny Sisi

...

Ludovika s Marií propukly v jásot. Objímaly se a poskakovaly. Sisi položila hlavu na polštář a tiše se zasmála.

„Syn,“ zalapala po dechu a zavřela oči, aby poděkovala Bohu. „Syn. Syn. Syn. Prosím, přiveďte někdo mého manžela.“

Agáta se rozběhla a o chvíli později František vtrhl do ložnice, tvář napjatou, vlasy rozčuchané. „Co je to? Je to chlapec?“ Podíval se z manželky na doktora.

Doktor Seeburger před něj zvedl drobný plačící uzlíček. „Blahopřeji, císaři Františku Josefe. Manželka vám právě porodila dědice.“

„Dědice?“ opakoval František s náznakem nevěřivosti. Doktor Seeburger, obvykle naprosto stoický, se neubrnil úsměvu, když přisvědčil. František popošel blíže. Na doktorovo pobídnutí vzal dítě do rukou a bez jediného slova na něj zíral. Maličké nožky vypadaly tak drobounké, zatímco kopaly ve Františkových roztřesených rukách. Sisi pozorovala, jak její manžel shlíží na syna, jehož tvářičku vidí poprvé.

„Takže vítej, můj synu.“ František bloudil očima po každíčkém centimetru tělíčka novorozence a ujišťoval se, že všechno je tak, jak má být. „Je zdravý? Je silný?“

„Samozřejmě, Výsosti,“ potvrdil doktor Seeburger se spokojeným úsměvem na obvykle přísné tváři. „Ten nejzdravější klučina, jakého jsem kdy viděl.“

František se zasmál a vrátil se pohledem k synově drobounké růžové tvářičce. „Syn!“

„Císařovna Alžběta odvedla chvályhodnou práci, Výsosti,“ pokračoval doktor. Možná si všiml truchlivého výrazu v Sisiných očích. „Byl to velmi těžký porod. Možná zatím nejtěžší. Ale matka i syn se zakrátko budou těšit dobrému zdraví.“

„Děkuji ti, Eliso!“ František se rozběhl k manželce a držel dítě před sebou tak, aby je vyčerpaná Sisi mohla vidět.

„Máme syna.“ Sisi nebojovala se slzami, nechala je volně kanout. „Děkuji ti, Bože, děkuji ti.“

* * *

Byl vyhlášen svátek a celé císařství mělo přikázané třídní oslavy placené Habsburky. Ve jménu nového dědice se v každém městě rozdávalo víno, pivo, klobásy, konaly se ohňostroje. První dar korunního prince Rudolfa svému lidu. Ti, kteří se neúčastnili konzumace habsburského piva a vína, navštěvovali mše v kostelech a katedrálách v celé říši a modlili se za zdraví prince a jeho matky.

Sisi slyšela oznámení princova narození ve Vídni – habsburského dědice pozdravila palba ze sto jedna děl, sto jedna dalších let habsburské vlády.

„*Ať dlouho žije korunní princ Rudolf!*“

„*Hodně zdraví císařovně Alžbětě!*“

„*Bůh žehnej císařovně a korunnímu princ!*“

„Poslouchej to, můj malý Rudi.“ Otevřeným oknem pronikal do Sisiny ložnice pokřik opilého davu za branami paláce. Malý Rudolf, popuzený hlučným rušením své večere, zařal pěstičky a zlostně jimi bušil do matčiny hrudi. Sisi ho kojila a neubránila se smíchu nad synovou vznětlivostí.

„Ten křik patří tobě, můj princ. Všichni jsou tady kvůli tobě.“ Sisi ho políbila na čelíčko a vychutnávala si jeho čistou dětskou vůni a rytmické pulzování rtíků potahujících z citlivého řadra.

Ludovika seděla jako hlídka u dveří apartmá, připravená k varovnému signálu, kdyby se blížila Žofie a chtěla navštívit vnuka. Ale dnes večer Žofie nepřišla. Zůstala s Františkem a jeho rádci, kteří oslavovali a připíjeli novorozenému princovi se zbytkem dvora. Oslava, jíž se Sisi s radostí zřekla, aby si vychutnala soukromí s dítětem.

„*Ať dlouho žije císařovna Sisi!*“ přiletlo oknem další oslavné zvolání a Sisi se usmála; použili její přezdívku. Láska lidu byla teď stejně jistá jako pokračování habsburského rodu. Zdálo se, že po narození korunního prince Rudolfa si celé císařství vydechlo úlevou. A zrovna tak Sisi.

Porod trval dlouho a byl náročný, proto Sisi neprotestovala, když jí matka nabídla, že ho vezme k sobě, aby se rodička mohla vyspat.

„Musíš odpočívat, Sisi. Odvedla jsi dobrou práci. Spi spokojeně s vědomím, že Rudolf je v bezpečí s babičkou.“

„Nedávej ho Žofii, mami, slibuješ?“

„Slibuji, Sisi. Nepustím ho z náruče. A teď spi.“

„Myslím, že budu, ano...“ Sisi zívla a s hlavou na měkkém polštáři zavřela oči. Věděla, že syn bude tady, až se probudí. A že je navštíví její manžel. A že její matka je nablízku. To všechno bylo tak úžasné, že ani ohňostroje a neustále sílící pokřik venku jí nemohly zabránit, aby se nepropadla do hlubokého a osvěžujícího spánku.

Probudila se do zářivého slunečného dne a naprostého ticha; Vídeň se nasytila radovánkami a usnula z jejich přemíry.

Má syna. Zdravého, hladového, růžovoučkého syna. To vědomí v ní vyvolalo vlnu čistého štěstí. Zavolala na matku, aby jí přinesla Rudolfa.

„Jaký je?“ zeptala se a převzala zabaleného synka do náruče.

„Skvělý. Silný; spal skoro stejně dlouho jako ty, Sisi.“ Ludovika se na dítě dívala, jako by se nemohla pohledu na vnoučka nikdy nasytit.

Sisi si stáhla košili, aby syna nakrmila. „Však narození je únavná záležitost. Není to tak, drahý Rudi?“

Toto rodinné jméno vybral František a Sisi souhlasila. Domnívala se, že titul císař Rudolf Habsburk-Lotrinský zní skvěle.

Ozvalo se zaklepání a ve dveřích se objevil František.

„Františku!“ Sisi pokynula manželovi, ať jde k posteli. „Pojď dál!“

František ostýchavě vešel do ložnice. Po oslavě, pravděpodobně trvající celou noc, vypadal poněkud vyčerpaně. Ale když spatřil manželku s jejich synem, hrdě se usmál. „Jste vzhůru.“

„To jsme. A Rudi se probudil se značným apetitem,“ štěbetala Sisi.

Ludovika se stáhla do kouta a rovnala vnukovy přikrývky.

„Je to nádherný okamžik.“ František vytvořil prsty rámeček kolem obrazu matky krmící dítě. „Rozhodně ho nechci rušit.“

„Byl by to krásný rodinný portrét,“ souhlasila Ludovika.

„Ano, ale ne bez tatínka. Pojď, Františku,“ vybídla Sisi manžela a trhla sebou, když maličký Rudolf více stiskl rty.

„Eliso, můžeš uvěřit, že je náš?“ František se přitiskl k manželce a připojil se k ní ve studiu drobného obličejce.

„Celý náš,“ přikývla Sisi. „Dokázali jsme to.“

„Víš, jestli jsi unavená, můžeme mu přivést kojnou, aby ho krmila.“

„Ne.“

„Dobře, jak chceš. Řekl bych, že si to zasloužíš.“

Sisi se usmála. „Jsi šťastný, Františku?“ Otočila se k němu a uvědomila si, že manželova odpověď ji opět zajímá. Opravdu jí záleželo na tom, co si myslí.

„Jsem, Eliso. A ty?“

„Šťastná tak, jak jen novoroďička může být,“ usmála se Sisi a vyhledala matčin pohled, než se vrátila k synkovi.

„Komu je podobný?“ zeptal se František.

„Když má takhle tmavé vlásky, těžko říct,“ zamyslela se Sisi. „Ale mám podezření, že mu zesvětlají a budou světlehnědé jako jeho otce.“

František při tom zazářil. „Něco pro tebe mám, Eliso. Dárek.“

„Ano?“

Vytáhl z kapsy malou koženou krabičku a podal ji manželce.

„Otevři ji,“ vyzvala ho, protože pořád držela dítě.

František zvedl víčko a odhalil náhrdelník, tři šňůry překrásných perel.

„Líbí se ti?“

„Líbí? Je skvostný.“

„Nic ve srovnání s tím, co jsi ty dala mně,“ prohlásil František a podíval se na syna.

„Přípni mi ho.“ Sisi se předklonila, aby jí manžel mohl zapnout náhrdelník kolem krku.

Trojice pak tiše seděla přitulená k sobě, zatímco Rudolf se dál krmil. Nakonec s posledním vzdychnutím vydal nevrlé říhnutí a usnul.

„Mohl bych se na něho dívat celý den. Vůbec se mi nechce odejít,“ vzdychl František.

„Tak nechod,“ pronesla tiše Sisi, aby neprobudila dítě.

„Musím. Císař si nemůže vzít tři dny volna jako ostatní lidé. Ne v době, kdy se Italové snaží opustit císařství.“

„Ubohý Františku. Stále neseš na ramenou břímě celého světa.“

„Vidíš, na co se máš těšit, Rudi?“

Sisi se zamračila při představě, že toto malinké dítě, její syn, na tom bude jednoho dne stejně jako její manžel.

František políbil na čelo synka a pak svoji ženu.

„Mějte se dobře, mé lásky.“ Opustil ložnici bez jakéhokoliv slibu, že se vrátí.

Jakmile byl pryč, Sisi zalitovala, že ho nepožádala o večerní návštěvu. Už teď se jí po něm stýskalo.

Následující dny Sisi pozvolna nabírala síly. Posléze začala chodit a odpovídat na korespondenci. Nejprve se věnovala dopisům, které přišly od členů její bavorské rodiny. Týden po porodu vešla ráno do ložnice její matka.

„Dobré ráno, mami!“ zašeptala Sisi, protože nechtěla probudit dítě. „Dostala jsem zprávu z Bavorska od Ludvíka. Poslal Rudimu vláček.“

„Jak se mu daří?“ Ludovika došla k velké posteli a usedla vedle dcery.

„Komu – Ludvíkovi nebo Rudimu?“

„Asi oběma. Ale myslela jsem vnoučka.“ Ludovika se odmlčela a hleděla na spící dítě. Ve spaní dumlalo, jeho rtíky se pohybovaly v pravidelném rytmu. „Je dokonalý, vid’?“

„Ano, to je,“ souhlasila Sisi.

Ludovika si lehla vedle dcery. „A jak se cítíš ty?“

„Velmi dobře, mami. Každým dnem jsem silnější.“ Sisi se kradmo podívala na syna, přitahoval ji jako magnet. „I když nedokážu odpovědět na více než jeden dopis za hodinu. Rudi mě rozptyluje. Samozřejmě v nejlepším slova smyslu.“ Prostoupená láskou k synovi se usmála a obrátila pozornost zpět k hromadě dopisů na stolku.

„A co ty, mami? Jak se máš?“

„Dobře. Prostě dobře.“ Ludovika přejela prsty po sukni a uhladila neexistující záhyby. „Sisi, má drahá. Musím si s tebou o něčem promluvit.“

„Ano?“ Sisi odložila pero, protože si všimla ostří v matčině hlase.

„Ty a Rudi jste zdraví a František a ty, zdá se, zase šťastní.“ Ludovika se odmlčela a Sisi k ní zvedla pohled právě včas, aby si všimla smutku, který okamžitě skryla úsměvem. „Myslím, že můj pobyt tady skončil. Je čas, abych odjela.“

Sisi ztuhla. „Jsem tady už měsíce,“ pokračovala Ludovika, „mnohem déle, než jsem zamýšlela. A dostala jsem zprávu z Possenhofenu. Potřebují mě doma. Zejména ti menší. Ale zrovna tak i starší. Helena by měla přijmout nabídku k sňatku, je o půl roku starší, než když jsem přijela ke dvoru. A tvůj otec. Víš, že ne vždy je na tom... dobře.“

Spokojenost, s níž se Sisi probudila, byla rázem pryč. Samozřejmě chápala, že rodina v Bavorsku Ludoviku potřebuje. Její matka se starala o dům

i vévodství. Ale jak si tady bez ní poradí? Jak se má vrátit ke stavu před příjezdem své matky, která napravila křivdy a nastolila řád v dceřině životě?

Sisi věděla odpověď: nedokáže to. Existovalo jediné řešení. „Odvez mě s sebou, mami.“

Ludovika se podívala na dceru s vytřeštěnýma očima. „Pst, dítě, nebud hloupá.“

„Pojeďu do Possenhofenu s tebou.“

Její matka promluvila tichým, káravým tónem, jako by se bála toho, co Sisi navrhuje. Ohlédla se přes rameno, aby se ujistila, že jsou opravdu samy a nikdo je neslyší. „Alžběto, tvoje místo je u tvých dětí. To přece víš.“

„Vezmeme Giselu a Rudolfa s námi,“ nevzdávala se Sisi.

Ludovika se nevěřícně zasmála. „Drahoušku, to nemyslíš vážně.“

„Myslím, mami,“ odvětila Sisi mdlým hlasem.

„Alžběto, nemohu odvézt císařovnu a její děti – jedno z nich dědic trůnu – o nic více než kameny Hofburgu. Válka by začala dříve, než bychom se dostali k vnějším branám. To je šílenství.“

„Nemohu tady zůstat, mami.“ Sisi potřásla hlavou. „Ne sama.“

Ludovičina tvář ochabla. „Sisi.“

„Mami, prosím.“

„Dítě.“

Ano, *dítě*, pomyslela si Sisi. O nic více než dítě. „Neobejdu se bez tebe, mami. Nemůžeš odjet.“

„Sisi.“ Ludovika zvedla ruku a podívala se dceři přímo do očí. Její hlas zněl pevně. Rezolutně. „Všichni čelíme svým potížím. Ale ty jsi součástí této rodiny a máš právo být tady. Teď, když máš syna, věci nebudou tak hrozná, jako před mým příjezdem.“

„Ale budou.“ Sisi se začala třást, ačkoliv bylo poměrně teplo. „Vlastně budou ještě horší, matko. Žofie se nezmění a potrestá mě za ty měsíce odporu. Copak to nechápeš?“

„V takovém případě můžeš udělat jedinou věc, Alžběto.“ Ludovika vytáhla obočí a hleděla přísně do dceřiny tváře. „Nedovol jí to.“

Kdyby vedly otevřenou válku, pak by Sisi mohla taktizovat, čelit tetě všemi zbraněmi, které měla, a zvítězila by. Jenže jejich konflikt takhle nikdy nevypadal. Nevedly se bitvy v jasném denním světle; byly to mlčenlivé zápasy, souboje, které se odehrávaly bez formálního vyhlášení války,

tiché úder, sametově hebké jako jejich šaty, takže Žofie uskutečňovala své zákeřnosti ještě předtím, než Sisi vytušila nastraženou past.

Tentokrát se tak stalo v tichu jedné noci, když Sisi spala. Několik dní po odjezdu své matky se ráno probudila později než obvykle. Slunce stálo vysoko na obloze, osvětlovalo její ložnici a podnos s netknutou snídaní. Ptáci, zmožení poledním horkem, se uchýlili do svých hnízd a ztichli.

Pokoj se kolem ní točil. Sisi se cítila omámená a zmatená. Několik nocí, následujících bezprostředně po Ludovičině odjezdu, vůbec nespala. Byla příliš rozrušená matčinou nepřítomností. Nicméně tuto noc její tělo dohánělo nedostatek spánku, takže upadla do hlubokého snu.

Spala dlouho, tělo vyčerpané kojením a nespavostí. Ale proč ji neprobudil Rudolfův pláč? Sisi vstala. Nohy se jí třásly, když mířila k jeho postýlce. Cítila se jako nemocná, jako by její tělo s něčím zápasilo.

Přidržela se rámu postýlky, než se do ní podívala. Byla prázdná. Rozběhla se k sousednímu pokoji. Po Rudolfovi ani stopy. Nebyl ani v její pracovně, ani v jídelně. Sisi zaječela. Křik mrazící do morku kosti přivolal vyděšenou Marii, která přiběhla z předpokoje.

„Marie, je pryč! Kde je moje dítě? Rudolf zmizel!“

„Výsosti.“ Marie se na ni dívala.

„Marie, kde je Rudi? Zmizel! Někdo ho unes!“

Marie se s napjatým výrazem zeptala: „Císařovno, nevzpomínáte si?“

„Na co?“

„Princ Rudolf dnes ráno plakal, ale byla jste příliš unavená, abyste vstala. Arcivévodkyně ho odnesla, abyste mohla spát.“

Tohle se určitě nestalo; Sisi se pokaždé probudila při prvním synově vzlyku. A nikdy by ho nepředala do Žofiiny péče. Sisi přimhouřila oči, rozložená na Marii za její lež. „Co to říkáš, Marie?“

„Bylo to kolem šesté ráno, madam. Přišla jsem do vaší ložnice, protože jsem slyšela prince plakat. Pokoušela jsem se vás probudit, ale vypadala jste tak unaveně. Potom přišla arcivévodkyně a nabídla se, že odnese prince Rudolfa, abyste se mohla vyspat. Říkala jsem jí, že to nemůže udělat, aniž by se vás předem zeptala. Překvapilo mě, že jste souhlasila, ale vy jste na to kývla.“

„Já?“ Sisi se opřela pevněji o postýlku, hlava se jí motala ještě více. „Souhlasila jsem, aby Žofie odnesla moje dítě? Vidělaš to na vlastní oči, Marie?“

„Ano, Výsosti. A jak říkám, překvapilo mě to. Ale chtěla jste to.“

„Co jsem říkala?“ Sisi přitiskla dlaň ke spánku, v němž jí začala tepat bolest. Byla jako omámená.

„Jste v pořádku, Výsosti? Vypadáte nemocně.“

„Jsem, Marie, jenom mi připomeň, co jsem Žofii řekla.“

„Neřekla jste nic, madam. Arcivévodkyně přistoupila k vaší posteli a zašeptala, že Rudolf je vzhůru a že ho odnese. A vy jste přikývla a hned zase usnula. Nikdy jsem vás neviděla spát tak hluboce, císařovno.“

Sisi se pustila do prohrabávání šatníku a oblékla si ty nejjednodušší šaty, které našla. Aniž by se dotkla snídaně nebo počkala, až ji Agáta učeše, rozběhla se k tchyniným komnatám, lhostejná k pohledům vylekaných a zvědavých dvořanů, které mījela.

„Bůh dej korunnímu princovi zdraví, císařovno Alžběto!“ Žena s kulatým obličejem, kterou si Sisi nejasně pamatovala jako Češku, se zastavila, aby si s ní promluvila.

„Děkuji,“ odpověděla Sisi a pokračovala dál chodbou, zatímco její strážci se snažili udržet s ní krok. Ještě o něco dál za ní klusala hraběnka Esterházyová. Sisi se o to nestarala. Ať mě sleduje, myslela si, ať celý palác vidí, jak si беру syna zpátky.

Zadýchaná se zastavila před dveřmi tchynina apartmá. „Pusťte mě dovnitř.“

„Arcivévodkyně tu není.“ Před dveřmi stál jako vždycky strážce.

„A kde jsou?“ zeptala se Sisi popadající dech. Cítila bušení srdce, tepání krve v žilách, cítila potřebu bojovat. „Kde jsou moje děti?“

„Arcivévodkyně Žofie vzala císařské Výsosti princeznu Giselu a korunního prince Rudolfa na projížďku kočárem.“

Sisi dupla. Uvědomovala si, že několik kolemjdoucích dvořanů vidí, že se chová přesně tak, jak o ní Žofie šeptá po paláci: že její snacha je příliš mladá, příliš nedospělá, snadno ovládaná kolísavými emocemi, aby vychovala prince a princezny.

„Povězte Žofii... arcivévodkyni... *ihned* po jejím návratu, že jsem ji hledala. Vlastně jí vyřídte, že jí *přikazuji*, aby přišla s mým synem a dcerou do mých pokojů. Rozuměl jste?“ Sisi na strážce namířila ukazováčkem.

„Doručím váš vzkaz arcivévodkyni, císařovno Alžběto.“ Jeho odpověď naznačovala, že jestli Žofie poslechne nebo ne, není jeho starost. A Sisi věděla stejně dobře jako on, že se tak pravděpodobně nestane.

František byl podobně indisponovaný. Jeho strážce jí zkřížily cestu do jeho úřadu. „Máme rozkaz, císařovno Alžběto, dneska žádné petiční návštěvy.“

„Ale já jsem jeho manželka, ne nějaký otravný dvořan s peticí. Vpusťte mě dovnitř!“

„Probíhá tam právě jednání s italským velvyslancem, císařovno. Bylo nám zdůrazněno, že jde o vysoce citlivou záležitost. Žádné vyrušování, tak zní císařův rozkaz.“

Sisi zatála čelisti a odpochoďovala zpět do svých komnat, kde naškrábala vzteklý vzkaz manželovi. Ocitla se zpátky na dobře známém teritoriu. Sama a bezmocná, aby našla svoje děti. Mohla udělat jediné: čekat.

Krátce po Františkově odjezdu do Itálie s naléhavým, posledním pokusem zabránit Itálii ve vyhlášení nezávislosti, se městem šířila horečka. Jestli byla její náchylnost k nákaze ovlivněná jejím zoufalstvím, to Sisi nevěděla. K zoufalství měla dost důvodů: František odjel z Vídně s krátkým a roztržitým rozloučením a bez oznámení předpokládaného návratu; její matka byla pryč; a nejhorší ze všeho bylo, že děti opět zmizely z jejího života.

Onemocnění následovalo za těmito ranami a Sisi byla zřejmě stejně bezmocná vůči horečce jako vůči strastiplné situaci. Ačkoliv nakonec horečku překonala, zůstal jí kašel; bolestivý kašel i v horku toho léta.

V uších jí zvonila slova její matky, varování a životní směr: nedovol Žofii zvítězit. Nevzdávej se. Bojuj za svoji rodinu.

Sisi byla odhodlaná získat děti zpátky, ale bylo jí jasné, že dokud ji doktor Seeburger neprohlásí za zdravou, tak nemá šanci uspět. A tak poslouchala jeho příkazy jako vzorná pacientka. Léto přecházelo v podzim a dny se krátily. Přinášely se sebou předzvěst ledové zimy. Sisi zůstávala ležet v posteli pod hromadou přikrývek, potila se přes vrstvy hedvábí, vlny a kašmíru, jak doktor nařídil. Ustrkávala misku po misce vývarů a pila horký čaj. Přesto kašel přetrvával. Odpočívala tak mnoho, až už nedokázala spát. Ale při každém příchodu doktora Seeburgera předstírala, že neustále spí.

„Co mohu ještě udělat?“ Byl šedivý den na konci podzimu.

„Nic, císařovno. Děláte všechno, co vám radím. Je mi líto, ale musím říct, že kašle jste se nezbavila.“ Doktor Seeburger si fúkal prstem na bradu. Už neskrýval svoji bezradnost. „Dýcháte pořád příliš ztěžka, abych si myslel, že vaše plíce jsou čisté.“

„Ale trvá to už měsíce,“ stěžovala si Sisi. Měsíce, které v životě dítěte představují věčnost. Jaké momenty z života svých dětí promeškává?

Krátící se dny její nemoc ještě zhoršovaly. Kromě přetrvávajícího kašle se připojily znepokojivé symptomy. Sisi s hrůzou sledovala, jak jí stále více otekají zápěstí a kolena, až vypadají jako přezrálé ovoce. Něco jí bralo její tělo; kdysi krásná, opěvovaná postava se nyní měnila přímo před jejím zkoprnělým zrakem.

„Císařovno, musím přiznat, že je to mimo moje znalosti.“ Doktor Seeburger byl v její ložnici a ohmatával jí zduřelá kolena a zápěstí. Nic nezabíralo. Oblady zmenšující otoky neúčinkovaly. Masáže způsobovaly Sisi nesnesitelnou bolest. A její klouby neustále otékaly a nafialovělá kůže jako by měla každou chvíli prasknout.

„*Musíte* něco udělat! Takhle se hodím leda do cirkusového stanu...“ plakala Sisi a vyhnula se jeho pohledu. Vyhýbala se i pohledům do zrcadla. „Nemohu opustit ložnici. Nemohu se vídat s císařem.“

„Jestli mi Vaše Výsost dovolí, rád bych přivedl plicního specialistu. Splupracoval jsem s doktorem Škodou již dříve a věřím, že by mohl mít větší štěstí s diagnózou a léčbou.“

„Udělejte cokoliv, doktore Seeburgere, jen ať jsem zase v pořádku. Musím dostat zpátky svoje děti.“

Doktor Škoda byl důstojný muž, ještě přísnější než doktor Seeburger. Začal okamžitě s poslechem Sisina dýchání a prohlédl si její oteklé klouby.

Po prohlídce se vzdálil od postele, aby vyhodnotil nálezy a konzultoval je s doktorem Seeburgerem. Sisi předstírala, že usnula. Uplynulo několik minut, než uslyšela šeptání – stěží slyšitelný rozhovor obou lékařů.

„Vzácný stav, to je nepochybné,“ slyšela Sisi doktora Seeburgera, jak opakuje svůj obvyklý refrén. „Co to může být?“

Odpověď doktora Škody byla příliš tichá, aby ji Sisi vyslechla, ale to, že doktor Seeburger zalapal po dechu, jí neuniklo. Sisi se rozbušilo srdce, ale donutila se mít oči zavřené.

„Ale jak k tomu mohla přijít?“ Doktor Seeburger ve svém rozrušení zapomněl mluvit potichu, za což mu byla Sisi vděčná.

„Samozřejmě od něho,“ prohlásil věčně doktor Škoda. Od *koho*, podivila se Sisi. Od Rudolfa? Možná jde o nějaké zdravotní komplikace po porodu.

Doktor Seeburger se nechtěl smířit s kolegovou diagnózou, ať šlo o cokoliv. „Ale doktore Škodo, to je nebezpečná teorie, nepochybně to chápete. Taková spekulace naznačuje, že císař byl nakažen stejně jako...“

Reakce doktora Škody nebyla dost hlasitá, aby ji Sisi slyšela. Možná ji ani nevyslovil, možná jen kýval nebo si vyměnili pohledy.

„Tak jak je možné, že u něho se příznaky neprojevují?“

„Jeho tělo je silnější než její – možná s tou nemocí pořád bojuje. Ale císařovna? Porodila tři děti během čtyř let. Je slabá a vyčerpaná. Jak jste mi říkal, její duševní stav nebyl vždy... Prostě prodělávala záchvaty silného smutku a úzkosti. Nedostávalo se jí řádné stravy, často neměla chuť k jídlu. K tomu kondice plic a také je velmi chudokrevná. Samozřejmě že u císařovny se mohly projevit příznaky mnohem dříve.“

To už Sisi téměř nedokázala předstírat spánek. Chtěla vyskočit z postele a dozvědět se, o čem diskutují, jaká strašlivá nemoc ji souží?

„Se správnou léčbou to naštěstí není život ohrožující onemocnění. Císařovna neceří vážným rizikům,“ vysvětloval doktor Škoda.

„A jak to budeme léčit, doktore Škodo?“

„Radil bych, aby se císařovna vydala někam na jih, kde je teplý vzduch. Rozhodně by neměla zůstat ve Vídni, až nastane zima. Doporučuji pobyt někde u moře. Podrobí-li se léčbě a bude odpočívát, můžeme doufat v plné uzdravení Její císařské Výsosti.“

Neexistuje, že bych opustila dvůr bez svých dětí, pomyslela si Sisi, už připravená bojovat v této záležitosti s doktorem.

„Ale co když si císař nebude její odjezd přát?“ obával se Seeburger. „Jeho královská Výsost je císařovně hluboce oddaná.“

„Měl by udělat to, co je pro Její královskou Výsost nejlepší,“ odvětil doktor Škoda a jeho hlas zněl náhle pichlavě. „Vždyť právě díky němu touto nemocí trpí.“

„Pst! No tak, doktore Škodo, kontrolujte se! V tomto paláci tak nemůžete mluvit. Tady pořád někdo poslouchá.“

Kéž by věděla, pomyslela si Sisi a krev jí tepala v uších.

Oba lékaři stáli chvíli mlčky a Sisi věděla, že se zřejmě dívají na ni, pokojně spící. Ubohá císařovna, musejí si myslet, litují ji kvůli její nemoci. Ale jaké je to onemocnění, přemítala Sisi. A onemocní i František? Jak vlastně onemocněl?

Následující otázka doktora Škody ji zmátla. „Kdo?“ zeptal se velmi tiše. „Kdo to mohl být?“

Sisi nevěděla, co tím míní. Ale slyšela odpověď. Zněla jí v uších tak jasně a hlasitě, jako by ji doktor Seeburger vykřikl. A přinesla okamžité pochopení a donutila otevřít oči.

„Může jich být,“ vzdychl doktor Seeburger. „Ale... hrabě Grünne běžně prověřuje jejich hygienu – jejich zdraví – předem. Nicméně jedna by tu byla. Ta herečka, paní Rollová, slyšel jste o ní?“

„Ano,“ potvrdil doktor Škoda, „pokračujte.“

„Nerad příkládám příliš pravdy palácovým klepům a pomluvám. Ale byli bychom hlupáci, kdybychom zavírali oči před zprávami... zprávami, že trpí stejným onemocněním.“

Jak jsi mi to mohla zamlčet?“ Sisi se zlostně dívala na Marii, svoji oblíbenou dvorní dámu, nejdůvěryhodnějšího a nejvěrnějšího spojence. „Předpokládala bych, že mi to bude tajit hraběnka Esterházyová a Pavla s Karolínou – ačkoliv ty poslední dvě zřídka udrží nějaký drb. Ale ty, Marie? Jak dlouho to víš?“

Marie se rozhlédla po pokoji jako zvíře lapené do klece. „Výsosti, nejsem si jistá, o čem mluvíte.“

„Marie, neopovažuj se. Všimla jsem si, jak se na něho dívala večer na Nový rok, a je mi jasné, že to vědí všichni kromě mě. Tak kdy to začalo?“

Marie se nyní podívala na Sisi, jako by se měla každou chvilku rozplakat. Nejistě odpověděla: „První řeči jsem zaslechla přibližně v době vašeho návratu z Budapešti. V létě. Když jste oplakávala princeznu Žo...“ Marie nedokončila větu, protože z očí jí vytryskly slzy a zvedla ruce, aby si skryla tvář.

„Ušetři si slzy, Marie, nemáš právo vidět se jako oběť.“ Sisin hlas zněl ledově. Nesmlouvavě. „Přitom je zřejmě jenom poslední v dlouhé řadě. Doktor říkal, že byly i další. Ach, Marie, proč jsi mi to neřekla?“

„Je mi to moc líto, císařovno,“ vzlykala Marie do dlaní.

„Jsem tak hloupá.“ Sisi praštila pěstí do stolu a začala přecházet po pokoji. „Samozřejmě že teď to dává smysl. Byl tak ochotný vyhýbat se naší ložnici. Vlastně odmítal, i když jsem ho zvala. Považovala jsem ho za muže s trpělivostí a sebeovládáním mnicha. Jenže takový není, měl tu zrzavou *herečku* za milenku!“

Sisi optila a sevření korzetu ju dusilo. „Muž, který sliboval, že bude věrný, že bude přicházet do mé postele každou noc.“ Neplakala, na to byla příliš rozčilená. „A ty, Marie, i ty jsi mě zradila. Stejně jako Agáta. Ani se nepokoušej mi tvrdit, že jste to nevěděly. Tenhle dvůr přetéká kletkami, takže nepochybuji, že jste se to dozvěděly hned po jejich první společné noci.“

„Výsosti, prosím pochopte. Byla jste nemocná, tak nemocná, až jsem se bála o váš život. A pak tu bylo dítě. Porodila jste a byla jste tak šťastná. Jak jsem vám to mohla v té době říct? Nesnesla bych, kdyby vám to po tom všem, čím jste procházela, zlomilo srdce.“

„Zlomit mi srdce? Nepřipisuj císaři takovou moc, Marie.“ Sisi vybuchla vzteklým smíchem. „Příliš pozdě. To se stalo už tisíckrát. Postupně, chápeš? Tady kousek ulomeného srdce, tamhle rána do srdce, tam bodnutí, takže nyní je zpusťšené, neužitečné. Ne, nemůžeš zlomit něco, co už je zlomené.“

Způsob, jakým se Marie na ni dívala – směs sympatie a lítosti – Sisi málem dohnal k zbláznění. Donutila se mluvit dál, aby neječela.

„Poznala jsem, kdy se mi František odcizil. Vlastně mi nikdy zcela nepatřil. Pořád jsem se o něho dělila – s jeho matkou, s císařstvím, s *Grünnem*,“ pronesla se silnou nechtutí v hlase. „Vždycky. Hned od našeho sňatku.“

Sisi se trpce, neradostně zasmála. Věděla, že vypadá jako blázen. „Proč by tedy nerozdával i svoje tělo?“

Seděly mlčky a Sisi v mysli probírala všechny dny, kdy František odmítl její pozvání do ložnice. Pokaždé se něčím hájil: Italy, Maďary, ministry. Říkal jí o všem, kromě svých milenek. A teď tady sedí, tělo znetvořené a místo srdce kámen.

Nakonec se ozvala Marie. „Co uděláte, Vaše Výsosti?“

Sisi se posadila zpříma, položila ruce na nohy a masírovala si bolavá kolena. „To, co mi radili doktoři. Pojedu do ciziny. František je pryč. Opustil mě. Tak proč bych nemohla udělat totéž?“